

Розената орехотворка - малко известен неприятел по маслодайната роза

Автор(и): проф. д.с.н Иванка Лечева; Растителна защита

Дата: 15.06.2016 Брой: 6/2016

Розената орехотворка (*Diplolepis rosae*), се отнася към сем. Cynipidae (орехотворки), които причиняват образуването на **гали**. Те са резултат от много специфичен тип взаимоотношения между насекомите и растенията. Най-общо галите се появяват вследствие на патологично развитие на клетките – хипертрофия (чрез увеличаване размера на клетките) или хиперплазия (увеличаване на броя на клетките). Галите, които се причиняват от неприятелите, се наричат “**Cecidozoa**”. Известни са 13 000 вида насекоми, причиняващи образуването на гали, които представляват 2 % от всички описани насекомни видове. Най-често гали се причиняват от насекоми принадлежащи към три разряда: *Diptera*, *Hymenoptera* и *Hemiptera*.

Галообразуващите оси от сем Cynipidae са около 2 000 вида, които са между най-добре познатите галообразуващи насекоми в Европа и Северна Америка. Много от видовете образуват различни гали особено по розите и дъба (Gullon et al., 2000).

През 2007 г. определихме неприятеля в младо насаждение от шипка в с. Бабук, Силистренско, където 30 % от растенията бяха повредени. Галите на розената орехотворка са с размери от 45 до 80 мм, червенокафяви, с многобройни израстъци по повърхността и наподобяват мъхести топки. Те са разположени поединично по летораслите. Повредите са много специфични и се забелязват лесно по храстите. В нашата страна розената орехотворка се посочва към комплекса вредители, установени по маслодайната роза, от Николова, (1969).

От събраните гали възрастните излетяха през май, което означава, че неприятелят зимува като ларва или какавида в галите. Възрастното насекомо е дребна осичка - 4-5 мм, с дълги антени. Главата и гърдите са черни, а коремчето е тъмнокафяво и странично сплеснато. Краката са кафяви.

Биологията на неприятеля е слабо проучена. По литературни данни зимуват ларвите, като всяка ларва е разположена в отделна камерка. За условията на Русия се съобщава, че възрастните летят май-юни, а за Германия юни-юли. Женските снасят яйцата си в стъблата на шипката. В резултат на специфичните взаимоотношения между насекомото и растението се причинява образуването на гали, предимно по върхната част на стъблата. Ларвите се развиват вътре в галите, където са запазени от хищните насекоми.

За да се намали плътността на неприятеля и да се ограничат повредите от него, трябва да се изрежат старите гали преди летежа на възрастните насекоми и да се изгорят.